
Vánoce v Botanické zahradě PřF UK

Sněhová nadílka posledních dnů proměnila Botanickou zahradu Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v pohádkovou krajinku. Kdo má odvahu brouzdat se sněhem i na místech v zimě neudržovaných, může „ulovit“ třeba i nevšední snímek – to když slunce vyhlédne zpoza mraků na mrazivé dílo přírody...

Zima v zahradě – to však nejsou jen zasněžené exteriéry, ale také nepřehlédnutelné skleníky se vzácným obsahem: vždyť exempláře cykasů indických jsou téměř nepochybně největší v Evropě! Jejich stáří se odhaduje na 150-200 let. Univerzitní zahrada je „zdedila“ po své předchůdkyni, tzv. Společenské zahradě, náležející šlechtické společnosti Böhmische Gartenbaugesellschaft, od níž univerzita pozemek odkoupila.

Neméně významná je sbírka starých kamélií, uchovávaná v zimě v subtropickém skleníku a v létě vystavená na parteru se subtropickými rostlinami. Právě v zimních měsících kamélie krásně kvetou a jejich bílé, růžové, červené i panašované květy lze obdivovat právě jen v tuto u nás pro kvetení netypickou dobu.

Pachystachys lutea

Pokud návštěvník skleníků zatouží po iluzi tropického klimatu, stačí několik kroků od vstupu k expozici kapradin a rázem se ocitne tisíce kilometrů od domova. Epifytické, tedy bez pevného podkladu rostoucí „hnízda“ parožnatek, impozantní tečkovky a křídelnice, majestátní *Angiopteris* se zvláštními výtrusodárnými útvary na okrajích listů – synangii, a konečně opět po letech zatím úspěšně se vyvíjející stromovitá kapradina *Cyathea*, kterou se od rekonstrukce skleníku v r. 2000 nedařilo získat a udržet... Tropický dojem v třeskutém mrazu umocňuje lehké mlžno vznášející se ve skleníku, jímž probleskují rumělkové a bílé květy něžného ibišku dřípatokvětého, který na rozdíl od u nás nejznámějších pokojových druhů nepochází z Číny, ale z východní Afriky. V rohu za viktoriovým jezírkem zaujme nepříliš často pěstovaná a už pěkně vzrostlá ovláčeň, *Brownea* (české jméno získala zjevně za národního obrození, v originále oslavuje dr. Patricka Brownea, kurátora Oxfordské botanické zahrady v 18. století, který popsal stovky jamajských rostlinných druhů); na první pohled strom vypadá, jako když mu není věnována dostatečná péče, neboť zplihle visící hnědě olistěné větve evokují usychající až neživý dojem. Ve skutečnosti jde o mechanismus zajišťující ochranu před býložravci: mladé a jemné listy

vyvolávají optický dojem čehosi nežádoucího, takže se jim býložravec vyhne, zatímco po nabytí tuhosti začnou listy zelenat a v době, kdy jsou zcela zelené, už pro býložravce nepředstavují chuťově atraktivní potravu.

Pavonia gledhillii

I mezi pevnými, ač lehkými a bohatě větvenými, nejrychleji na světě rostoucími výhony bambusů (na počátku růstu se udává až téměř metr za hodinu) si člověk může připadat jako v tropické jihovýchodní Asii. Ze stejné oblasti pochází právě kvetoucí, takřka černokvětá *Tacca* ze stejnojmenné čeledi; je příbuzná (a někdy i tam řazená) s jamovníky, tzv. „sladkými bramborami“ (*Dioscoreaceae*), s nimiž má společné i využití. Bohužel podzemní hlízy obsahují nejen hořkou, ale i jedovatou látku, kterou je třeba před použitím vymýt.

Huernia zebrina

Tropický skleník, to nejsou jen barvy a tvary – celkový dojem organicky doplňují i pralesní zvuky, konkrétně výkřiky kakadu bílého a amazoňanů zelených.

Zimní čas v zahradě je ovšem již tradičně věnován také blížícím se vánočním svátkům – po celý prosinec mohou zájemci navštěvovat Vánoční výstavu, která se nese každý rok v trochu jiném duchu, letos ve znamení dárků od Ježíška. Ing. Petr Herynek, dlouholetý spolupracovník botanické zahrady, zde shromažďuje a vystavuje ve spolupráci s mnoha kulturními institucemi i jednotlivci výrobky tradiční lidové tvořivosti, malá umělecká díla v podobě nejrozmanitějších betlémů i ozdob, které v předvánočním čase návštěvníka příjemně naladí k oslavám největších křesťanských svátků. Letos je výstava ozvláštněna ještě právě vyšedšími publikacemi na téma českých Vánoc z pera ing. Herynka a Květy Korečkové.

Vánoční výstava je otevřena denně 10-17 hod. až do 2. ledna 2011, 24. 12. a 31. 12. bude otevřeno do 16 hod. (viz webové stránky botanické zahrady www.bz-uk.cz).
Mgr. Věra Hroudová, zástupkyně ředitele Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy